

НЕБАЛАНСИ

**Хто несе відповідальність та судові
перспективи**

Що таке небаланси?

Небаланси – це ситуація в енергосистемі, коли певний учасник ринку відпускає або споживає електроенергії більше (або менше), ніж його заявлені обсяги протягом заявленого періоду. Оскільки для стабільності енергосистеми виробництво і споживання електроенергії повинні бути врівноважені, небаланс є негативним явищем.

У цього явища є свій фінансовий наслідок. Якщо хтось із виробників видав у мережу менше, ніж прогнозував, то НЕК «Укренерго» (оператору системи передачі) потрібно терміново докуповувати електроенергію. Якщо ж виробник видав більше, ніж передбачав, то НЕК «Укренерго» віддає диспетчерську команду на зменшення виробництва якоюсь іншою електростанцією. Кожна із цих дій Оператора вимагає значних коштів — адже терміново запуснути в роботу додатковий вугільний чи газовий блок на електростанції через недовиробництво — це дороге задоволення та не завжди технічно можливо.

Розрізняють два види небалансу:

- позитивний небаланс – якщо обсяги спожитої електричної енергії споживачем є меншими, ніж замовлені у постачальника (у такому випадку Оператор системи передачі викупить у постачальника неспожиту електричну енергію, але значно дешевше, аніж ціна закупівлі; таким чином, споживач заплатить за електричну енергію, котру не спожив);
- негативний небаланс – якщо обсяги спожитої електричної енергії споживачем є більшими, ніж замовлені у постачальника (у цьому випадку постачальник зобов'язаний купити електричну енергію, яку було спожито понад замовлені обсяги, причому ціна буде значно вищою, ніж ціна закупівлі; такі затрати постачальник буде перекладати на споживача (це додатковий небаланс)).

Балансуючий ринок і ринок небалансів

Часто балансуючий ринок і ринок небалансів помилково об'єднують в одне поняття, але учасники ринку повинні знати їх відмінності. На балансуючому ринку виробники електроенергії (генерації) взаємодіють з Оператором системи передачі (НЕК «Укренерго») без участі електропостачальників. Постачальники електричної енергії працюють на ринку небалансів, де мають можливість продавати надлишки і купувати обсяги електричної енергії, яких не вистачає.

- У разі докупівлі електроенергії, ціна буде значно вищою за планову ціну електричної енергії.
- Продати надлишок електроенергії постачальники зможуть за значно нижчою ціною.

Балансування на ринку небалансів здійснюється за загальним обсягом купівлі/продажу.

Більшість постачальників є учасниками в балансуючих групах – об'єднаннях постачальників, що уклали договір про співпрацю з метою врегулювання небалансів. Тільки одна компанія з балансуючої групи виступає стороною, що відповідає за баланс. Нагадаємо, що запроваджена в Україні нова модель ринку електричної енергії відповідає європейській моделі, яка підтвердила свою ефективність у багатьох країнах світу і всі нововведення, включаючи балансуючий ринок і ринок небалансів, повинні принести користь енергетичній системі України.

Справа №910/12404/21 за позовом ТОВ ДТЕК СХІДЕНЕРГО до ПАТ НЕК «УКРЕНЕРГО».

- Відповідно до п. 55 ч. 1 ст. 1 Закону України "Про ринок електричної енергії" оператор системи передачі - юридична особа, відповідальна за експлуатацію, диспетчеризацію, забезпечення технічного обслуговування, розвиток системи передачі та міждержавних ліній електропередачі, а також за забезпечення довгострокової спроможності системи передачі щодо задоволення обґрунтованого попиту на передачу електричної енергії.
- Згідно з п. 89 ч. 1 ст. 1 Закону України "Про ринок електричної енергії" сторона, відповідальна за баланс, - учасник ринку, зобов'язаний повідомляти та виконувати свої погодинні графіки електричної енергії (та/або балансуючої групи) відповідно до обсягів купленої та/або проданої електричної енергії та фінансово відповідальний перед оператором системи передачі за свої небаланси (та/або небаланси балансуючої групи).
- Відповідно до пп. 5.1 р. 6 КСП оперативне прогнозування споживання та виробництва електричної енергії в ОЕС України здійснюється ОСП з метою планування забезпечення балансової надійності енергосистеми та забезпечення планового виведення з роботи (введення в роботу) обладнання.
- Відповідно до п. 1.9.4 гл. 1 Правил ринку ОСП відповідає за прогнозування загального електроспоживання по областях регулювання (торгових зонах) для виконання обов'язків з балансування.
- Відповідно до п. 5.1. р. 7 Кодексу системи передачі, затвердженого постановою НКРЕКП № 309 від 14.03.2018 року (далі - КСП) ОСП зобов'язаний постійно підтримувати в ОЕС

Дякую за увагу!

Людмила Ліневич

 095-503-68-83

 LinevichLV@dtek.com